

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про Загальнодержавну програму формування
національної екологічної мережі України
на 2000-2015 роки

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, N 47, ст.405)

Верховна Рада України **п о с т а н о в л я є**:

1. Затвердити Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки (додається).

2. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

3. Кабінету Міністрів України:

визначити відповідальних виконавців заходів із формування національної екологічної мережі;

передбачати під час розроблення проектів Державного бюджету України і Державної програми економічного і соціального розвитку України виділення відповідних коштів на реалізацію заходів із формування національної екологічної мережі на черговий рік.

Президент України

Л.КУЧМА

м. Київ, 21 вересня 2000 року
N 1989-III

Затверджено
Законом України
від 21 вересня 2000 року
N 1989-III

ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНА ПРОГРАМА ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ МЕРЕЖІ УКРАЇНИ НА 2000-2015 РОКИ

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Загальнодержавна програма формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки (далі - Програма) розроблена в контексті вимог щодо подальшого опрацювання, вдосконалення та розвитку екологічного законодавства України, а також відповідно до рекомендацій Всеєвропейської стратегії збереження біологічного та ландшафтного різноманіття (1995 р.) щодо питання формування Всеєвропейської екологічної мережі як єдиної просторової системи територій країн Європи з природним або частково зміненим станом ландшафту.

Важливе значення має вдосконалення нормативно-правової бази у сфері збереження, розширення, відтворення та охорони єдиної системи територій з природним станом ландшафту та інших природних комплексів і унікальних територій, створення на їх основі природних об'єктів, які підлягають особливій охороні, що сприяє зменшенню, запобіганню та ліквідації негативного впливу

господарської та іншої діяльності людей на навколишнє природне середовище, збереженню природних ресурсів, генетичного фонду живої природи.

Формування екологічної мережі передбачає зміни в структурі земельного фонду країни шляхом віднесення (на підставі обґрунтування екологічної безпеки та економічної доцільності) частини земель господарського використання до категорій, що підлягають особливій охороні з відтворенням притаманного їм різноманіття природних ландшафтів.

Багатство природних ландшафтів є надбанням Українського народу, його природною спадщиною і має служити нинішньому та майбутнім поколінням, як це проголошено в Конституції України ([254к/96-ВР](#)).

1. Терміни і визначення

У цій Програмі вживаються такі терміни і визначення:

біологічне (біотичне) різноманіття - сукупність усіх видів рослин, тварин і мікроорганізмів, їх угруповань та екосистем у межах території України, її територіальних та внутрішніх морських вод, виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу. Біологічне різноманіття складається з видового, популяційного, ценотичного, генетичного різноманіття. Людина є невід'ємним елементом біологічного різноманіття і поза ним існувати не може;

буферна зона - місцевість з природним або частково зміненим станом ландшафту, що оточує найбільш цінні ділянки екологічної мережі та захищає їх від дії зовнішніх негативних факторів природного походження або спричинених діяльністю людини;

екологічна мережа - єдина територіальна система, яка включає ділянки природних ландшафтів, що підлягають особливій охороні, і території та об'єкти природно-заповідного фонду, курортні і лікувально-оздоровчі, рекреаційні, водозахисні, полезахисні території та об'єкти інших типів, що визначаються законодавством України, і є частиною структурних територіальних елементів (далі - елементи) екологічної мережі - природних регіонів, природних коридорів, буферних зон;

кадастр територій та об'єктів природно-заповідного фонду - система обліку та оцінки кількісного та якісного стану територій та окремих об'єктів природно-заповідного фонду та їх територіальних сукупностей, призначена для забезпечення органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, фізичних і юридичних осіб достовірними даними про правовий статус, належність, режим, географічне положення, кількісні та якісні характеристики цих територій та об'єктів, їх природоохоронну, наукову, виховну, рекреаційну та іншу цінність з метою охорони, збереження та ефективного управління функціонуванням і розвитком природно-заповідного фонду;

консервація земель - виведення з господарського обороту (сільськогосподарського або промислового) земель на певний термін для здійснення заходів щодо відновлення родючості та екологічно задовільного стану ґрунтів, а також для встановлення або повернення (відновлення) втраченої екологічної рівноваги у конкретному регіоні;

моніторинг стану екологічної мережі - система спостережень за змінами компонентів довкілля в межах екологічної мережі з метою своєчасного виявлення негативних тенденцій у їх стані, оцінки можливих наслідків таких змін, прогнозування, запобігання негативним процесам, ліквідації їх наслідків;

популяція - сукупність особин одного виду з загальними умовами, необхідними для підтримання його чисельності на певному рівні впродовж тривалого періоду;

природний регіон - природно-територіальне утворення значної площі, суцільність якого визначається характерними для нього фітоландшафтними, фізико-географічними, адміністративними та іншими ознаками, що характеризуються типовими та унікальними природними комплексами, різноманітним рослинним і тваринним світом, і яке виконує регіональну екостабілізуючу роль;

природний коридор - природна або приведена до природного стану ділянка землі чи водної поверхні, яка на різних рівнях просторової організації екологічної мережі забезпечує для природного середовища умови безперервності, системної єдності та функції біокомунікації;

природний ландшафт - цілісний природно-територіальний комплекс з генетично однорідними, однотиповими природними умовами місцевостей, які сформувалися в результаті взаємодії компонентів геологічного середовища, рельєфу, гідрологічного режиму, ґрунтів і біоценозів;

прибережні морські природні ландшафти - природні ландшафти, до складу яких входять наземні (суходільні) і морські (водні) природні комплекси та об'єкти;

середовище існування рослин і тварин - сукупність умов середовища (абіотичних та біотичних), в яких існує особина, популяція або вид і без яких вони не в змозі існувати;

ценоз (біоценоз) - історично утворена сукупність видів рослин і тварин, що населяють ділянку з більш-менш однотипними умовами існування (біотоп).

2. Сучасний стан територій та об'єктів, що підлягають особливій охороні

Території та об'єкти, що підлягають особливій охороні (території та об'єкти природно-заповідного фонду, курортні та лікувально-оздоровчі, рекреаційні, водозахисні, полезахисні та інші природні території та об'єкти), становлять порівняно незначну частину території України. Наявна площа та територіальна структура земель України, що підлягають особливій охороні, дають певні підстави для їх віднесення до територіальної системи з певними ознаками екологічної мережі. Сучасний стан природних ландшафтів України лише частково відповідає критеріям віднесення їх до Всеєвропейської екологічної мережі.

Національна екологічна мережа включає частину земель країни, на яких збереглися майже незмінні чи частково змінні природні ландшафти.

Площа земельних угідь - складових національної екологічної мережі України - наведена в додатку 1.

Крім того, до складу екологічної мережі входять окремі прибережні ділянки акваторії Азовського і Чорного морів.

Природні ландшафти спостерігаються майже на 40 відсотках території України. У найменш зміненому вигляді вони збереглися на землях, зайнятих лісами, чагарниками, болотами, на відкритих землях, площа яких становить близько 19,7 відсотка території країни. Враховуючи, що лише 44 відсотки лісів виконують захисні та природоохоронні функції, можна вважати, що стан, близький до притаманного природного, мають ландшафти на площі майже 12,7 відсотка території країни.

Найбільш захищеними є природні комплекси в межах територій природно-заповідного фонду. Станом на 1 вересня 2000 року природно-заповідний фонд України включає біосферні та природні заповідники, національні природні парки, регіональні ландшафтні парки, заказники, пам'ятки природи, заповідні урочища, ботанічні сади, дендрологічні парки, зоологічні парки, парки - пам'ятки садово-паркового мистецтва загальною площею близько 2,4 млн. гектарів, або 4 відсотків території країни. З цих земель надано в користування установам природно-заповідного фонду майже 0,5 млн. гектарів.

На сьогодні флора України нараховує понад 25 тисяч видів рослин, фауна - майже 45 тисяч видів тварин. Негативні антропогенні чинники впливу на довкілля призвели до зникнення великої кількості біологічних видів та до загрози існуванню для багатьох з існуючих. Це призвело до того, що до Червоної книги України занесено 541 вид рослин та 382 види тварин, до Зеленої книги України - 127 рідкісних і зникаючих типових рослинних угруповань. Поступово зменшується чисельність майже всіх видів хижих птахів, а також водолюбних птахів, куроподібних, журавлиноподібних, ссавців, риб, комах.

Негативні зміни у морській флорі і фауні зумовлені вселенням небезпечних немісцевих їх видів. Серед рослин рідкісними стають зозулинцеві, тонконогі, айстрові, лілійні, амарилісові, півникові. До кінця цього століття до Червоної книги України можуть бути занесені ще 20 видів ссавців та ряд інших видів тварин і рослин. Понад 20 відсотків популяцій дикорослих лікарських, технічних видів рослин внаслідок безконтрольного використання перебувають на межі виснаження.

Спостерігається тенденція до швидкого поширення вірусних інфекцій у біоценозах України, ураженість вірусами ряду об'єктів рослинного та тваринного світу.

Відповідно до Програми перспективного розвитку заповідної справи в Україні ([177/94-ВР](#)), затвердженої Постановою Верховної Ради України від 22 вересня 1994 року, площа природно-заповідного фонду динамічно зростала. Проте його частка в загальній площі території України, різноманіття видів природних ландшафтів і рослинних угруповань, територіальна структура природоохоронних територій не повною мірою відповідають міжнародним стандартам, стратегії планування території країни, крім того, внаслідок розвитку в Україні переважно сировинно-видобувних - найбільш екологічно небезпечних - галузей промисловості та надмірної розораності ґрунтів значно погіршилися умови забезпечення територіальної єдності ділянок з природними ландшафтами, що ускладнює, а інколи й унеможливає просторові процеси біологічного обміну на ценотичному та генетичному рівнях, притаманні живій природі.

Сприятливі передумови для збільшення площі земель з природними ландшафтами, що склалися у процесі реформування економічних відносин у землекористуванні, забезпечуються:

вилученням земель сільськогосподарського призначення (насамперед деградованих орних земель) внаслідок економічної збитковості їх використання за призначенням;

вилученням із промислового використання (у видобувній, будівельній та інших галузях виробництва) земельних ділянок, які втратили природний стан і становлять підвищену небезпеку для збереження навколишнього середовища;

наданням переваги відновленню природних ландшафтів як найбільш доцільному виду використання земель, що вибувають із сільськогосподарського використання;

встановленням водоохоронних зон і прибережних захисних смуг навколо водних об'єктів;

збільшенням території лісів, лісосмуг навколо сільськогосподарських угідь, промислових та житлових зон;

необхідністю виконання Україною міжнародних зобов'язань у галузі охорони довкілля.

3. Мета і завдання Програми

Основною метою Програми є збільшення площі земель країни з природними ландшафтами до рівня, достатнього для збереження їх різноманіття, близького до притаманного їм природного стану, та формування їх територіально єдиної системи, побудованої відповідно до забезпечення можливості природних шляхів міграції та поширення видів рослин і тварин, яка б забезпечувала збереження природних екосистем, видів рослинного і тваринного світу та їх популяцій. При цьому національна екологічна мережа має відповідати вимогам щодо її функціонування у Всеєвропейській екологічній мережі та виконувати провідні функції щодо збереження біологічного різноманіття. Крім того, Програма має сприяти збалансованому та невиснажливому використанню біологічних ресурсів у господарській діяльності.

Основними завданнями Програми є:

1) у сфері формування національної екологічної мережі:

визначення просторової структури екологічної мережі з метою систематизації та визначення шляхів об'єднання природних середовищ існування популяцій видів дикої флори та фауни у територіально цілісний комплекс;

визначення площі окремих елементів екологічної мережі для забезпечення сприятливих умов існування, вільного розселення та міграції видів рослин і тварин;

обґрунтування та опрацювання організаційних, економічних, науково-практичних та інших заходів щодо забезпечення процесу формування та захисту екологічної мережі;

визначення ділянок для формування складових елементів національної екологічної мережі – природних регіонів, природних коридорів загальнодержавного значення, їх місця у структурі

земельних угідь;

оптимізація площі, структури, стану елементів екологічної мережі, підвищення статусу їх охорони;

резервування та подальше надання статусу заповідних територій, багатим на біорізноманіття, особливо старовіковим природним угрупованням, приусловим, гірським і байрачним лісам, цілиним землям, типовим та унікальним екосистемам і ландшафтам, середовищам існування рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тварин і рослин, геологічним утворенням, еталонним типам ґрунтів тощо;

узгодження питань, пов'язаних із транскордонним поєднанням елементів екологічних мереж суміжних країн з елементами національної екологічної мережі України з метою розбудови Всеєвропейської екологічної мережі;

інформування населення про роль екологічної мережі в дотриманні екологічної рівноваги в регіонах, участь місцевих органів виконавчої влади та населення у збереженні ландшафтного різноманіття;

2) у питаннях охорони та відтворення земельних ресурсів:

оптимізація площ сільськогосподарських угідь та зменшення ступеня їх розораності;

удосконалення структури земель сільськогосподарського призначення та їх збагачення природними компонентами;

впровадження ґрунтозахисної системи землеробства з контурно-меліоративною організацією території;

обмеження руйнівного інтенсивного використання екологічно уразливих земель;

здійснення консервації сільськогосподарських угідь з дуже змитими та дуже дефльованими ґрунтами на схилах крутизною понад 5-7 градусів;

3) у питаннях охорони та відтворення водних ресурсів:

екологічне оздоровлення природних територій та акваторій, особливо витоків річок, поліпшення стану заплавної екосистем у межах басейнів річок Дніпра, Дністра, Південного і Західного Бугу, Сіверського Дінця, Дунаю, в тому числі шляхом створення захисних смуг уздовж берегів водних об'єктів, особливо крутосхилих ділянок, впровадження заходів щодо збереження водно-болотних угідь, посилення їх водозахисної та водорегулювальної здатності, ренатуралізації та поліпшення охорони природних комплексів водоохоронних зон водних об'єктів;

розроблення та реалізація заходів щодо збереження прибережних ландшафтів Азовського і Чорного морів, створення мережі морських об'єктів природно-заповідного фонду;

4) у питаннях охорони, використання та відтворення ресурсів рослинного і тваринного світу:

створення в агроландшафтах ділянок лісової та лучної рослинності;

відтворення (ренатуралізація), де це доцільно і можливо, степових, лучних, водно-болотних та інших природних ландшафтів;

формування нових ділянок для забезпечення середовищ існування певних видів рослин і тварин, занесених до Червоної книги України, та природних рослинних угруповань, занесених до Зеленої книги України, Європейського червоного списку тварин і рослин, що перебувають під загрозою зникнення у світовому масштабі, а також інших видів рослин і тварин, включених до переліків міжнародних конвенцій та угод, обов'язкових до виконання Україною;

оптимізація ведення сільського, лісового, мисливського та рибного господарств з урахуванням умов існування видів місцевої флори і фауни;

поліпшення стану охорони, збереження та відтворення зелених насаджень і лісів, які входять до складу зелених зон міст та інших населених пунктів;

5) у питаннях збереження біологічного різноманіття:

збереження, зміцнення та відновлення ключових екосистем та середовищ існування видів рослин і тварин;

стале управління позитивним потенціалом біологічного різноманіття шляхом оптимального використання соціальних і економічних можливостей на національному та регіональному рівнях;

урахування цілей у сфері збереження та збалансованого і невиснажливого використання біологічного різноманіття в усіх галузях, що використовують це різноманіття або впливають на нього;

здійснення цільових заходів, що відповідають потребам збереження різних типів екосистем (гірських, степових, лучних, прибережно-морських, морських, річкових, заплавних, озерних, болотних, лісових) та базуються на правових і фінансових можливостях природокористувачів та органів державної влади.

4. Концептуальні положення формування національної екологічної мережі

Правовою основою формування національної екологічної мережі є закони України "Про охорону навколишнього природного середовища" ([1264-12](#)), "Про природно-заповідний фонд України" ([2456-12](#)), "Про тваринний світ" ([3041-12](#)), "Про рослинний світ" ([591-14](#)), Земельний кодекс України ([561-12](#)), Лісовий кодекс України ([3852-12](#)) та Водний кодекс України ([213/95-ВР](#)). Природні ділянки міжнародного значення створюються відповідно до міжнародних договорів України, зокрема Конвенції про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як середовища існування водоплавних птахів ([995_031](#)) (1971 р.), Конвенції про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини ([995_089](#)) (1972 р.), Конвенції про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ їх існування в Європі ([995_032](#)) (1979 р.), Конвенції про збереження мігруючих видів диких тварин ([995_136](#)) (1979 р.), Конвенції про захист Чорного моря від забруднення ([995_065](#)) (1992 р.), Конвенції про охорону біологічного різноманіття ([995_030](#)) (1994 р.), Всеєвропейської стратегії збереження біологічного та ландшафтного різноманіття (1995 р.), Конвенції про охорону та відтворення транскордонних водотоків та міжнародних озер ([994_273](#)) (1999 р.).

Природні регіони, природні коридори та буферні зони у своїй безперервній єдності утворюють мережу, яка об'єднує ділянки природних ландшафтів у територіально цілісну систему. З огляду на функції, площу, видовий склад рослинного і тваринного світу в національній екологічній мережі виділяються елементи міжнародного, загальнодержавного та місцевого значення.

Природні регіони формуються на територіях, що мають у своєму складі об'єкти природно-заповідного фонду, відсоток яких значно перевищує аналогічний у цілому по країні, а також інші території, що відповідають умовам, визначеним національним природоохоронним законодавством або міжнародними нормативно-правовими актами (конвенціями, угодами, договорами тощо), і забезпечують збереження ландшафтного та біологічного різноманіття, особливо ті, що включають середовища існування рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів рослин і тварин.

Природні коридори формуються ділянками природних ландшафтів витягнутої конфігурації, різної ширини, протяжності, форми і з'єднують між собою природні регіони. Вони мають забезпечувати відповідні умови збереження видів дикої фауни та флори.

Буферні зони створюються для захисту природних регіонів і коридорів від негативної дії зовнішніх чинників, забезпечення дотримання в їх межах більш сприятливих умов для розвитку і самовідновлення та оптимізації форм господарювання з метою збереження існуючих і відтворення втрачених природних цінностей.

Складовими структурних елементів екологічної мережі є:

1) території та об'єкти природно-заповідного фонду як основні природні елементи екологічної мережі, а саме - природні заповідники, біосферні заповідники, національні природні парки, регіональні ландшафтні парки, заказники (ландшафтні, лісові, ботанічні, загальнозоологічні, орнітологічні, ентомологічні, іхтіологічні, гідрологічні, загальногеологічні, палеонтологічні та карстово-спелеологічні), пам'ятки природи, а також їх охоронні зони; штучно створені об'єкти (ботанічні сади, дендрологічні парки, зоологічні парки, парки - пам'ятки садово-паркового мистецтва);

2) водні об'єкти (ділянки моря, озера, водосховища, річки), водно-болотні угіддя, водоохоронні зони, прибережні захисні смуги, смуги відведення, берегові смуги водних шляхів і зони санітарної охорони, що утворюють відповідні басейнові системи;

3) ліси першої групи;

4) ліси другої групи;

5) курортні та лікувально-оздоровчі території з їх природними ресурсами;

6) рекреаційні території для організації масового відпочинку населення і туризму;

7) інші природні території (ділянки степової рослинності, луки, пасовища, кам'яні розсипи, піски, солончаки тощо);

8) земельні ділянки, на яких зростають природні рослинні угруповання, занесені до Зеленої книги України;

9) земельні ділянки, які є місцями перебування чи зростання видів тварин і рослин, занесених до Червоної книги України;

10) частково землі сільськогосподарського призначення екстенсивного використання – пасовища, луки, сіножаті тощо;

11) радіоактивно забруднені землі, що не використовуються та підлягають окремій охороні, – як природні регіони з окремим статусом.

Розділ II

ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ МЕРЕЖІ

5. Збільшення площі національної екологічної мережі

Для збільшення площі національної екологічної мережі Програмою передбачається здійснення таких заходів:

1) створення об'єктів природно-заповідного фонду на територіях, що відповідають умовам забезпечення охорони природних комплексів (додаток 2);

2) збільшення площі земель, наданих у користування установам природно-заповідного фонду, з 0,5 до 2 млн. гектарів;

3) збереження природних ландшафтів на ділянках, що мають історико-культурну цінність;

4) включення до програм екологічного оздоровлення басейнів річок Сіверського Дінця, Південного Бугу, Дністра, Дунаю, Західного Бугу заходів щодо створення та впорядкування водоохоронних зон і прибережних захисних смуг водних об'єктів, запровадження особливого режиму використання земель на ділянках витоку річок;

5) формування транскордонних природоохоронних територій міжнародного значення;

6) створення захисних лісових насаджень та полезахисних лісових смуг, залуження земель (додаток 3);

7) консервація деградованих і забруднених земель з наступним їх частковим залісненням (додаток 4);

8) збереження природних ландшафтів на землях промисловості, транспорту, зв'язку, оборони;

9) екологічно доцільне збільшення площі лісів.

У результаті здійснення зазначених заходів площу земель національної екологічної мережі прогнозується довести до розмірів згідно з додатком 5.

6. Відтворення природного стану елементів екологічної мережі

На територіях – складових національної екологічної мережі має бути забезпечено проведення спеціальних заходів, спрямованих на запобігання знищенню чи пошкодженню природних ландшафтів, природних рослинних угруповань, занесених до Зеленої книги України, збереження видів тварин і рослин, занесених до Червоної книги України, поліпшення середовища їх існування, створення належних умов для розмноження у природних умовах та для

розселення.

З метою забезпечення виконання природоохоронних функцій національної екологічної мережі Програмою передбачається здійснення таких заходів:

- 1) захист середовища існування тварин під час міграції і зимівлі та створення системи їх охорони;
- 2) розширення мережі водних об'єктів для міграції риб;
- 3) створення умов для відтворення різноманіття видів рослин, тварин і фітоценозів у природних зонах;
- 4) забезпечення охорони водно-болотних угідь міжнародного та загальнодержавного значення;
- 5) здійснення заходів щодо запобігання негативному впливу на природні комплекси елементів національної екологічної мережі;
- 6) впровадження системи здійснення природоохоронних заходів для збереження природних комплексів елементів національної екологічної мережі;
- 7) забезпечення збереження популяцій видів рослин і тварин; здійснення спеціальних заходів для забезпечення міграції тварин і рослин в місцях перетину природних та транспортних коридорів.

7. Формування єдиної територіальної структури національної екологічної мережі

Національна екологічна мережа включає елементи загальнодержавного і місцевого значення, які визначаються за науковими, правовими, технічними, організаційними та фінансово-економічними критеріями.

До елементів національної екологічної мережі загальнодержавного значення належать:

природні регіони, де зосереджено існуючі та такі, що створюватимуться, природно-заповідні території. Насамперед це регіони Карпат, Кримських гір, Донецького кряжу, Приазовської височини, Подільської височини, Полісся, витоків малих річок, окремих гирлових ділянок великих річок, прибережно-морської смуги, континентального шельфу тощо;

основні комунікаційні елементи національної екологічної мережі, а саме – широтні природні коридори, що забезпечують природні зв'язки зонального характеру, Поліський (лісовий), Галицько-Слобожанський (лісостеповий), Південноукраїнський (степовий), а також меридіональні природні коридори, просторово обмежені долинами великих річок – Дніпра, Дунаю, Дністра, Західного Бугу, Південного Бугу, Сіверського Дінця, які об'єднують водні та заплавні ландшафти – шляхи міграції численних видів рослин і тварин.

Окремий природний коридор, що має міжнародне значення, формує ланцюг прибережно-морських природних ландшафтів Азовського і Чорного морів, який оточує територію України з півдня.

Перелік основних елементів національної екологічної мережі загальнодержавного значення наведено в додатку 6.

Елементи національної екологічної мережі місцевого значення визначаються відповідними регіональними програмами та регіональними схемами формування екологічної мережі.

8. Організація спільних транскордонних елементів національної екологічної мережі та Всеєвропейської екологічної мережі

Програмою передбачається забезпечити поєднання національної екологічної мережі з екологічними мережами суміжних країн, що входять до Всеєвропейської екологічної мережі, шляхом створення спільних транскордонних елементів екологічної мережі у межах природних регіонів та природних коридорів, узгодження проектів землеустрою на прикордонних ділянках.

Створення спільних транскордонних елементів національної екологічної мережі здійснюватиметься у співробітництві з такими країнами:

Республіка Польща - Західнополіський біосферний заповідник, біосферний заповідник Східні Карпати, Розточанський біосферний заповідник;

Республіка Білорусь - Західнополіський біосферний заповідник, Рівненський природний заповідник, національний природний парк Прип'ять-Стохід;

Російська Федерація - Сновський природний заповідник, Луганський природний заповідник, Деснянсько-Старогутський національний природний парк, національний природний парк Меотида, національний природний парк Донецький кряж;

Румунія - Дунайський біосферний заповідник, Вижницький національний природний парк;

Республіка Молдова - Нижньодністровський національний природний парк;

Словацька Республіка - біосферний заповідник Східні Карпати.

Перелік заходів із формування національної екологічної мережі України та обсягів необхідних коштів на їх здійснення наведено в додатках 7 і 8.

Розділ III МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ

9. Нормативно-правове забезпечення

Для забезпечення реалізації Програми передбачається прийняття законодавчих актів, спрямованих на запровадження правових норм формування національної екологічної мережі. З цією метою необхідно прийняти закони України про національну екологічну мережу України, про збереження земель, про економічне стимулювання суб'єктів землеволодіння і землекористування до здійснення заходів щодо розвитку та підтримки екологічної мережі, про прибережну смугу морів, внести відповідні зміни до Земельного кодексу України, Лісового кодексу України, Водного кодексу України, законів України "Про охорону навколишнього природного середовища", "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення".

Передбачається розроблення і затвердження інших нормативно-правових актів, спрямованих на вдосконалення економічного механізму, пов'язаного з охороною та відтворенням природних ландшафтів та збереженням біологічного різноманіття.

З метою посилення відповідальності за порушення вимог законодавства з питань охорони, використання та відтворення ландшафтного різноманіття передбачається внести зміни до Кримінального кодексу України та Кодексу України про адміністративні правопорушення.

10. Фінансове забезпечення

Фінансування виконання комплексу заходів, передбачених Програмою, здійснюватиметься за рахунок коштів Державного бюджету України, республіканського бюджету Автономної Республіки Крим, місцевих бюджетів, фондів охорони навколишнього природного середовища у складі бюджетів усіх рівнів, а також із залученням інших джерел, у тому числі грантів Глобального екологічного фонду та інших міжнародних екологічних організацій. Фінансування Програми може здійснюватися підприємствами всіх форм власності, іншими юридичними особами.

Основним джерелом покриття витрат на формування елементів національної екологічної мережі загальнодержавного значення будуть кошти, передбачені у загальному та спеціальному фондах Державного бюджету України на виконання заходів по забезпеченню охорони навколишнього природного середовища. Формування структурних елементів національної екологічної мережі місцевого значення здійснюватиметься за рахунок коштів відповідних розділів місцевих бюджетів і місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища.

Техніко-економічне обґрунтування вартості заходів з формування елементів національної екологічної мережі загальнодержавного значення з орієнтовною оцінкою їх результатів має щорічно подаватися до проекту Державної програми економічного і соціального розвитку України на наступний рік спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади, до відання якого віднесені питання екології та природних ресурсів України, як державним замовником Програми.

11. Наукове забезпечення

З метою наукового забезпечення виконання заходів з формування національної екологічної мережі Програмою передбачається проведення фундаментальних і прикладних досліджень, спрямованих на розроблення рекомендацій і методів щодо збереження та відтворення ландшафтного різноманіття, в тому числі проведення оцінки сучасного стану природних ландшафтів, обґрунтування найбільш ефективних заходів, що забезпечать збалансоване і невиснажливе використання їх природних ресурсів, інвентаризацію природних комплексів та їх компонентів, організацію ведення кадастрів природних ресурсів та моніторингу довкілля у межах національної екологічної мережі, створення відповідних банків даних і геоінформаційних систем.

12. Організаційне забезпечення

Організаційне забезпечення реалізації Програми здійснюватиме спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади, до відання якого віднесені питання екології та природних ресурсів України, разом із заінтересованими центральними та місцевими

органами виконавчої влади. На нього також покладається контроль за реалізацією Програми.

Орган, що забезпечує організацію виконання Програми, щорічно має представляти Кабінету Міністрів України звіти та необхідну інформацію про хід виконання завдань Програми.

Кабінет Міністрів України на підставі наданої інформації здійснює коригування програмних завдань, їх змісту та обсягів фінансування.

Для координації діяльності центральних і місцевих органів виконавчої влади - виконавців Програми утворюється дорадчий орган - координаційна рада, до складу якої включаються посадові особи цих органів, а також представники громадських організацій, провідні вчені. На координаційну раду покладаються також функції щодо:

організації розроблення генеральної та регіональних схем формування національної екологічної мережі;

підготовки пропозицій щодо включення національної екологічної мережі як спеціальної функціональної території загальнодержавного значення до Генеральної схеми планування території України;

підготовки у разі потреби пропозицій про внесення змін до Програми;

організації підготовки раз на 5 років національної доповіді про стан формування національної екологічної мережі.

13. Інформування про стан національної екологічної мережі та участь громадськості в її формуванні

З метою підвищення рівня екологічної освіти, виховання, культури населення, активізації його участі у виконанні заходів з формування національної екологічної мережі Програмою передбачається:

сприяння у створенні нових і залученні існуючих громадських еколого-експертних центрів до діяльності, спрямованої на усвідомлення суспільством значення проблеми збереження ландшафтного різноманіття, середовищ існування видів рослин і тварин;

розроблення та впровадження пропозицій щодо участі населення у виконанні заходів з формування національної екологічної мережі, у тому числі юнацтва та молодого покоління, з урахуванням досвіду позашкільної екологічної освіти з питань формування екологічної культури та забезпечення широкої інформованості з проблем охорони довкілля.

Розділ IV ЕТАПИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ

Реалізація Програми розрахована на період до 2015 року, який поділяється на два етапи - 2000-2005 та 2006-2015 роки.

На першому етапі передбачається забезпечити збільшення площі окремих елементів національної екологічної мережі, застосування економічних важелів сприяння їх формуванню на землях усіх форм власності, створення відповідної нормативно-правової бази, здійснення комплексу необхідних наукових досліджень та

організаційних заходів.

На другому етапі планується довести площу національної екологічної мережі до рівня, необхідного для забезпечення екологічної безпеки країни, введення в дію сталої системи природоохоронних заходів збереження ландшафтного і біологічного різноманіття.

Розділ V

СОЦІАЛЬНІ, ЕКОНОМІЧНІ ТА ЕКОЛОГІЧНІ РЕЗУЛЬТАТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ

Реалізація Програми забезпечить збереження і відтворення ландшафтного різноманіття, а також сприятиме:

дотриманню екологічної рівноваги на території України;

створенню природних умов для життя і розвитку людини у екологічно збалансованому природному середовищі, максимально наближеному до природних ландшафтів;

запобіганню безповоротній втраті частини гено-, демо-, цено- та екофонду країни;

забезпеченню збалансованого та невиснажливого природокористування на значній частині території України;

розвитку ресурсної бази для заняття туризмом, відпочинку та оздоровлення населення;

зростанню природно-ресурсного потенціалу на суміжних з національною екологічною мережею землях сільськогосподарського призначення;

удосконаленню природоохоронної нормативно-правової бази та її гармонізації з міжнародною;

розбудові Всеєвропейської екологічної мережі;

забезпеченню відновлення біогеохімічних кругообігів у навколишньому природному середовищі, зменшенню загрози деградації та втрати родючості земель;

ренатуралізації земельних угідь, що вилучаються із сільськогосподарського використання;

посиленню узгодженості діяльності центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, громадських екологічних організацій у розв'язанні проблем екологічної безпеки України.

Додаток 1
до Програми

Земельні угіддя - складові
національної екологічної мережі

Назва угіддя	Площа угіддя	
	тис. гектарів	у відсотках до загальної площі

		країни
Сіножаті	2307,3	3,82
Пасовища	5465,6	9,06
Ліси та інші лісовкриті площі, всього	10380,2	17,2
у тому числі:		
Ліси	9424,6	15,62
Лісосмуги	645,5	1,07
Чагарники	310,1	0,51
Відкриті заболочені землі	940,4	1,56
Радіоактивно забруднені землі, що не використовуються у господарстві	136	0,21
Відкриті землі без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом	1180,8	1,96
Води, всього	2415	4
у тому числі:		
Природні водотоки	244	0,4
Штучні водотоки	162,2	0,27
Озера	540,8	0,9
Штучні водосховища	1133,7	1,88
Лимани	334,3	0,55
Усього:	22825,3	37,81

Додаток 2
до Програми

Охоронні території та об'єкти
природно-заповідного фонду України

Категорія територій та об'єктів природно- заповідного фонду	Площа земельних угідь					
	тис. гектарів			у відсотках до загальної площі країни		
	на 1	на	на	на 1	на	на
	вересня 2000 року	2005 рік	2015 рік	вересня 2000 року	2005 рік	2015 рік

Національні природні парки	600	1455	2329	1,0	2,4	3,9
Природні заповідники	160	350	422	0,3	0,6	0,7
Біосферні заповідники	212	250	301	0,3	0,4	0,5
Інші категорії природно-заповідного фонду	1427	2200	3223	2,4	3,6	5,3
Усього:	2399	4255	6275	4	7	10,4

Додаток 3
до Програми

Захисні лісові насадження, полезахисні лісові смуги,
залужені деградовані та радіоактивно забруднені землі -
прогнозовані складові національної екологічної мережі

Регіон	Площа, тис. гектарів		
	захисні лісові насадження	полезахисні лісові смуги	залужені деградовані та радіоактивно забруднені землі
Автономна Республіка Крим	9,66	5,6	30,5
Області:			
Вінницька	18,2	9,7	38,6
Волинська	34,95	1,53	53,7
Дніпропетровська	109,62	17,88	261
Донецька	36,83	10,45	51,6
Житомирська	90,55	0,7	3,2
Закарпатська	1,17	0,23	14,9
Запорізька	33,78	16,6	248,4
Івано-Франківська	7,89	0,68	10,9
Київська	45,67	2,76	46,3
Кіровоградська	39,88	4,8	44
Луганська	27,49	5,4	226,3
Львівська	7,15	0,28	29,4
Миколаївська	72,28	20,8	72,8
Одеська	66,62	22,77	17,9
Полтавська	105,55	9,02	168,5
Рівненська	68,3	1,7	72,7
Сумська	6,54	2,26	54,9
Тернопільська	11,11	0,5	63,7
Харківська	40,21	12,86	26,8
Херсонська	16,48	20,42	25,8
Хмельницька	10,05	0,86	60,5
Черкаська	44,52	5,97	48,2
Чернігівська	40,03	0,42	60,7
Чернівецька	2,66	0,02	31,9

м. Київ	0,1		0,1
м. Севастополь	0,61	0,1	0,4

Усього:	947,9	174,31	1763,7

Додаток 4
до Програми

Деградовані та забруднені землі,
що передбачаються для консервації

Region	Площа, тис. гектарів	
	деградовані та забруднені землі	у тому числі ті, на яких передбачається заліснення

Автономна Республіка Крим	31,9	1,4
Області:		
Вінницька	42,6	4
Волинська	75	21,3
Дніпропетровська	347,4	86,4
Донецька	66,4	14,8
Житомирська	79,2	76
Закарпатська	15,1	0,2
Запорізька	256	7,6
Івано-Франківська	14,8	3,9
Київська	84,3	38
Кіровоградська	69,7	25,7
Луганська	231,2	4,9
Львівська	29,4	
Миколаївська	87,8	15
Одеська	37,2	19,3
Полтавська	267,6	99,1
Рівненська	124,2	51,5
Сумська	58,2	3,3
Тернопільська	63,7	
Харківська	57,1	30,3
Херсонська	33,25	7,45
Хмельницька	63,5	3
Черкаська	80,84	32,64
Чернігівська	89,7	29
Чернівецька	32,21	0,31
м. Київ	0,1	
м. Севастополь	0,8	0,4

Усього:	2339,2	575,5

Додаток 5

до Програми

Окремі складові національної екологічної мережі

	Площа, тис. гектарів	У тому числі у відсотках до	У відсотках

Складова екологічної мережі	на 1 вересня 2000 року	прогнозна на 2015 рік	загальної площі		до площі екологічної мережі на 2015 рік
			на 1 вересня 2000 року	прогнозна площа на 2015 рік	
Сіножаті та пасовища	7772,9	9536,6	12,88	15,8	37,9
Ліси та лісовкриті площі	10380,2	10955,7	17,2	18,15	43,55
Відкриті заболочені землі	940,4	940,4	1,56	1,56	3,75
Радіоактивно забруднені землі, що не використовуються в господарстві	136	136	0,21	0,21	0,5
Відкриті землі без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом	1180,8	1180,8	1,96	1,96	4,7
Води	2415	2415	4	4	9,6
Усього:	22825,3	25164,5	37,81	41,68	100

Додаток 6
до Програми

Основні елементи національної екологічної мережі загальнодержавного значення

Елемент екологічної мережі	Розташування (за фізико-географічними умовами)	Основні території та об'єкти - складові екологічної мережі
Природні регіони		
Карпатський	Карпатська гірська країна	біосферні заповідники: Карпатський, Розточанський, Східні Карпати; природний заповідник Горгани; національні природні парки: Синевир, Карпатський, Ужанський, Сколівські

		Бескиди, Гуцульщина
	Передкарпаття та Опілля	національний природний парк Галицький
Кримський гірський	Кримська гірська країна	природні заповідники: Кримський, Ялтинський гірсько-лісовий, Карадазький, Опускський; національні природні парки: Севастопольський, Чатир-Даг
Західно-поліський	Західне Полісся	біосферний заповідник Західне Полісся; природні заповідники: Черемський, Рівненський, Південнополіський
Центральний Поліський	Придніпровське Полісся	біосферний заповідник Поліський; природні заповідники Дніпровський, Деснянський, національні природні парки: Мезинський, Коростишівський, Ічнянський, Голосіївський
Східний Поліський	Східне Полісся	національні природні парки: Середньосеймський, Деснянсько-Старогутський, Тростянецько-Ворсклянський
Подільський	Подільська височина	природний заповідник Медобори; національні природні парки: Подільські Товтри, Кременецькі Гори, Центрально-Подільський, Савранський ліс, Дністровський каньйон
Середньо-дніпровський	Середнє Придніпров'я	Український лісостеповий біосферний заповідник; національні природні парки: Черкаський Бір, Холодний Яр, Середньо-Придніпровський, Трахтемирівський, Переяслав-Хмельницький, Чорноліський; Канівський природний заповідник
Придонецький	долина р. Сіверського Дінця	національні природні парки: Святі Гори, Сіверсько-Донецький, Слобожанський, Гомольшанський
Донецько-Приазовський	Донецький кряж, Приазовська височина	Український степовий природний заповідник; національні природні парки: Приазовський, Меотида
Таврійський	Дніпровсько-Молочанське	біосферні заповідники: Чорноморський, Асканія

	межиріччя	Нова; національні природні парки: Нижньодніпровський, Азово-Сиваський
Нижньо-дністровський	понизя долини р. Дністер	Нижньодністровський національний природний парк
Нижньо-дунайський	понизя долини р. Дунаю	Дунайський біосферний заповідник
Азовський	Азовське море	Казантипський, Опукський природні заповідники; національні природні парки: Азово-Сиваський, Сиваський, Меотида
Чорноморський	північно-східний шельф Чорного моря	національні природні парки: Велике філофорне поле Зернова, Мале філофорне поле, Джарилгач, Кінбурнська коса

Природні коридори

Поліський	зона лісів	ліси першої та другої груп, болота
Галицько-Слобожанський	зона лісостепу	ліси першої та другої груп, лісосмуги, луки, пасовища
Південно-український	зона степів	лісосмуги, пасовища, сіножаті
Прибережно-морський	прибережна смуга Азовського і Чорного морів	внутрішні морські води, морські коси, мілини, пляжі, острови
Дністровський	долина р. Дністра	заплавні луки, чагарники, схилі землі з незначним рослинним покривом, ліси, водні об'єкти
Бузький	долини річок Західного і Південного Бугу	заплавні луки, чагарники, сіножаті, схилі землі з незначним рослинним покривом, ліси, водні об'єкти
Дніпровський	долина р. Дніпра	заплавні луки, чагарники, сіножаті, схилі землі з незначним рослинним покривом, ліси, водні об'єкти
Сіверсько-Донецький	долина р. Сіверського Дінця	заплавні луки, чагарники, сіножаті, схилі землі з незначним рослинним покривом, ліси, водні об'єкти

ЗАХОДИ
З ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ МЕРЕЖІ

Назва об'єкта природно-заповідного фонду (площа, гектарів)	Код бюджет- ної класи- фікації	Орієн- товна вар- тість робіт, тис. гри- вень	У тому числі за рахунок:			Термін виконання (роки) за кодами бюджетної класифіка- ції по кожному об'єкту
			дер- жав- ного бюд- жету	фондів охоро- ни на- вколи- шнього приро- дного сере- довища	гран- тів міжна- родних еколо- гічних орга- ніза- цій	

1. Розроблення проектів створення, відведення
земель для організації території об'єктів
природно-заповідного фонду

Національні природні парки, які
передбачається створити

Приазовський, 20 тис.	200600 240600	320	220	100	2000-2002
Меотида, 15 тис.	200600 240600	120	70	50	2000-2002
Сиваський, 195 тис.	200600 240600	400	300	100	2000-2002
Прип'ять-Стохід, 50 тис.	200600 240600	450	300	150	2000-2002
Свидовецький, 15 тис.	200600 240600	120	70	50	2001-2003
Галицький, 14 тис.	200600 240600	70	40	30	2001-2003
Переяслав- Хмельницький, 10 тис.	200600 240600	80	50	30	2001-2003
Гуцульщина, 50 тис.	200600 240600	400	300	100	2001-2003
Дністровський каньйон, 10 тис.	200600 240600	80	50	30	2002-2004
Джарилгач, 10 тис.	200600 240600	80	50	30	2002-2004
Тростянецько- Ворсклянський, 40 тис.	200600 240600	300	200	100	2002-2004

Сіверсько-Донецький, 20 тис.	200600 240600	160	100	60	2003-2005
Гранітно-степове Побужжя, 5 тис.	200600	40	40		2003-2005
Великий Луг, 40 тис.	200600 240600	300	200	100	2003-2005
Нижньосульський, 17 тис.	200600 240600	140	100	40	2004-2006
Центрально- Подільський, 15 тис.	200600 240600	120	80	40	2004-2006
Самарський бір, 20 тис.	200600 240600	160	100	60	2005-2007
Передкарпатський, 20 тис.	200600 240600	160	100	60	2005-2007
Диканьківський, 15 тис.	200600 240600	120	80	40	2006-2008
Слобожанський, 10 тис.	200600 240600	80	50	30	2006-2008
Кінбурнська коса, 10 тис.	200600 240600	80	50	30	2007-2009
Трахтемирівський, 10 тис.	200600 240600	80	50	30	2008-2010
Нижньодніпровський, 50 тис.	200600 240600	400	300	100	2009-2011
Кримський, 25 тис.	200600 240600	200	130	70	2010-2012
Савранський ліс, 10 тис.	200600 240600	80	50	30	2011-2013
Чатир-Даг, 5 тис.	200600	40	40		2012-2014
Саки, 10 тис.	200600 240600	80	50	30	2013-2015
Велике філофорне поле Зернова, 100 тис.	200600	100	100		2013-2015
Мале філофорне поле, 30 тис.	200600	60	60		2013-2015
Біосферні заповідники, які передбачається створити					
Західне Полісся, 40 тис.	200600 240600	280	200	80	2000-2002
Східні Карпати, 50 тис.	200600 240600	350	250	100	2000-2002

Кримський, 40 тис.	200600 240600	320	250	70	2001-2003
Розточанський, 25 тис.	200600 240600	170	120	50	2012-2015
Поліський, 50 тис.	200600 240600	350	250	100	2004-2006
Український лісостеповий, 50 тис.	200600 240600	350	250	100	2010-2012
Донецький кряж, 20 тис.	200600 240600	140	100	40	2012-2015

Природні заповідники, межі яких розширюються

Медобори, 2 тис.	200600	20	20		2000-2002
Поліський, 14 тис.	200600 240600	100	80	20	2001-2003
Дніпровсько- Орільський, 505	200600	10	10		2002-2004

Біосферні заповідники, межі яких розширюються

Карпатський, 10 тис.	200600 240600	70	50	20	2002-2004
Дунайський, 20 тис.	200600 240600	140	100	40	2003-2005
Чорноморський, 50 тис.	200600	50	50		2005-2007

Національні природні парки, межі яких розширюються

Вижницький, 3 тис.	200600	20	20		2001-2003
Синевир, 3 тис.	200600	20	20		2001-2003
Подільські Товтри, 20 тис.	200600 240600	100	70	30	2002-2004
Ужанський, 10 тис.	200600	50	50		2003-2005
Святі Гори, 10 тис.	200600	50	50		2004-2006

Усього: 7410 5270 2140

Примітка. У Програму не включено створення нових територій природно-заповідного фонду, що ввійшли в Національну програму екологічного оздоровлення басейну Дніпра та поліпшення якості питної води ([123/97-ВР](#)), затверджену Постановою Верховної Ради України від 27 лютого 1997 року, в такому складі: біосферний заповідник Старогутський (8 тис. га); природні заповідники Дніпровський (55 тис. га), Деснянський (54 тис. га),

Південнополіський (15 тис. га); національні природні парки Голосіївський (3 тис. га), Ічнянський (46,68 тис. га), Мезинський (31,6 тис. га), Черкаський Бір (40 тис. га), Середньосеймський (2 тис. га), Чорноліський (15 тис. га), Холодний Яр (6 тис. га), Дніпровсько-Бузький (50 тис. га), Коростишівський (20 тис. га), Костопільський (30 тис. га), Середньопридніпровський (300 тис. га).

Заходи	Код	Орієн-	У тому числі за			Термін виконання (роки) за кодами бюджетної класифікації по кожному заходу
	бюджет-ної класифікації	товна вар-тість робіт, тис. гривень	державного бюджету	фондів охорони навколишнього природного середовища	грантів міжнародних екологічних організацій	

2. Ведення державного кадастру природно-заповідного фонду України

Створення автоматизованої системи ведення державного кадастру природно-заповідного фонду України	240600	400		200	200	2000-2002
Інвентаризація природних комплексів територій та об'єктів природно-заповідного фонду України	240600	2000		2000		2001-2015
Створення та ведення єдиної геоінформаційної системи та бази даних, підготовка звітних матеріалів державного кадастру природно-заповідного фонду України	200600 240600	1500	500	500	500	2001-2015
Видання звітних матеріалів державного кадастру природно-заповідного фонду України	200600	200	200			2001-2015
Усього:		4100	700	2700	700	

3. Збереження популяцій видів рослин і тварин

Розроблення нормативно-правових документів і ведення державних кадастрів тваринного та рослинного світу	200600 240600	11200	6000	5200		2000-2015
Інвентаризація місцезростань видів рослин, занесених до Червоної книги України, та	200600 240600	1500	500	1000		2000-2015

рослинних угруповань,
занесених до Зеленої книги
України

Оцінка стану популяцій видів рослин і тварин, занесених до Червоної книги України	240600	700	700	2000-2015
--	--------	-----	-----	-----------

Створення центрів штучного розведення рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів рослин і тварин	200600	200	100	2002-2005
	240600		100	

Створення центрів збереження генетичного матеріалу рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів рослин і тварин	200600	3000	3000	2002-2015
---	--------	------	------	-----------

Усього: 16600 6600 6900 3100

4. Здійснення заходів, що впливають з виконання зобов'язань України за міжнародними угодами

Створення національної та регіональних баз даних екологічної мережі	200700	500	500	2000-2005
---	--------	-----	-----	-----------

Розроблення генеральної схеми формування національної екологічної мережі	200700	800	400	400 2000-2002
---	--------	-----	-----	---------------

Розроблення регіональних схем формування екологічної мережі	200700	2500	2500	2001-2005
---	--------	------	------	-----------

Складання національного переліку об'єктів природної спадщини	200700	300	300	2002-2004
--	--------	-----	-----	-----------

Визначення нових водно-болотних угідь, що відповідають вимогам (критеріям) до водно-болотних угідь міжнародного значення	200700	400	400	2001-2015
---	--------	-----	-----	-----------

Розроблення менеджмент- планів для водно-болотних угідь міжнародного значення	200700	1000	1000	2001-2015
--	--------	------	------	-----------

Визначення територій спеціального інтересу щодо їх збереження в межах природно-заповідного фонду України згідно з Конвенцією про охорону	200700	800	400	400 2001-2005
---	--------	-----	-----	---------------

дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (1979 р.)

Визначення за межами природно-заповідного фонду України територій спеціального інтересу щодо їх збереження згідно з Конвенцією про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (1979 р.)	200700	400	200	200	2001-2005
--	--------	-----	-----	-----	-----------

Підготовка описів найцінніших об'єктів природно-заповідного фонду для нагородження європейським дипломом Ради Європи	200700	100	100		2001-2005
--	--------	-----	-----	--	-----------

Підготовка описів відповідних об'єктів природно-заповідного фонду для внесення цих об'єктів до спеціального переліку біогенетичних природних територій	200700	100	100		2006-2015
--	--------	-----	-----	--	-----------

Складання переліків водно-болотних угідь загальнодержавного значення	200700	100	100		2006-2015
--	--------	-----	-----	--	-----------

Складання переліків водно-болотних угідь місцевого значення	200700	700	700		2006-2015
---	--------	-----	-----	--	-----------

Розроблення менеджмент-планів для водно-болотних угідь загальнодержавного значення	200700	800	800		2001-2015
--	--------	-----	-----	--	-----------

----- Усього:		8500	3100	5400	
------------------	--	------	------	------	--

5. Наукові розробки для забезпечення реалізації Програми

Розроблення пропозицій з удосконалення системи формування екологічної мережі природних територій з неоднаковим ступенем антропогенного впливу, методів та критеріїв виділення природних територій для збереження ландшафтного різноманіття шляхом заповідання та резервування	040202	500	500		2000-2015
---	--------	-----	-----	--	-----------

1.	Розроблення проектів створення, відведення земель для організації території об'єктів природно-заповідного фонду	7410	940	800	760	700	700	700	2810
2.	Ведення державного кадастру природно-заповідного фонду України	4100	400	250	250	200	200	200	2600
3.	Збереження популяцій видів рослин і тварин	16600	250	250	250	250	250	250	15100
4.	Здійснення заходів, що впливають з виконання зобов'язань України за міжнародними угодами	8500		500	500	500	500	500	6000
5.	Наукові розробки для забезпечення реалізації Програми	7000	400	440	440	440	440	440	4400

	Разом:	43610	1990	2240	2200	2090	2090	2090	30910
у тому числі за рахунок:									
	державного бюджету	22670	540	590	600	440	440	440	19620
	фонду охорони навколишнього природного середовища	11740	600	800	750	800	800	800	7190
	грантів міжнародних екологічних організацій	9200	850	850	850	850	850	850	4100